

KVINNENE PASSET UNGER

Det amerikanske magasinet Scientific American hevdet at kvinner er bedre rustet for å løpe lange distanser enn menn og at de det var de som jaktet dyra over flere dager i steinalderen. Eirik Garnås, høyskolelektor i helsefag, forklarer at denne påstanden er en ren faktafeil. Dessuten, i steinalderen fødte kvinner i snitt seks barn, det første da de var 19 år – de hadde rett og slett ikke tid til å jakte.

– Menn jaktet best

Nylig hevdet forskere at kvinner var de beste jegerne i steinalderen. – Det er feil, sier Eirik Garnås, høyskolelektor i helsefag ved Oslo Nye Høyskole, og forklarer hvorfor.

TEKST: PETER NAGY

**Hos menn med høyere
testosteronnivå ser vi
mer aggresjon, mer
ureddhet.**

SENSASJON AVBLÅST: Mennene sto for det meste av jakta i steinalderen, kvinnen hadde mer enn nok med å ta vare på barna. (Illustrasjon: Steen Redder)

STEINHARDE BEVIS: 3000–6000 år gamle helleristninger skildrer hverdagslivet i Norge den gang, og de forteller oss at det var få kvinnelige jegere. (Foto: Knut Brevik)

REAGERER: – Når det presenteres mange rene faktafeil og misvisende framstillinger er jeg nødt til å si ifra, sier Eirik Garnås. (Foto: Privat)

Ien artikkel på nettstedet forskning.no ble det nylig hevdet at i steinalderen hadde kvinner bedre forutsetninger for å jakte enn menn. Forklaringen var at de hadde en kropp som var optimalisert for utholdenhetsløping og jakta den gang handlet ofte om å løpe etter dyra til de sluttet å flykte. Vi må innrømme at vi gikk fem på og refererte til nyheten i forrige nummer av Jakt.

ØSTROGEN ER IKKE PRESTASJONSFREMMENDE

En som ikke gikk fem på var Eirik Garnås, høyskolelektor i helsefag ved Oslo Nye Høyskole. I et tilsvarende på nettstedet forskersonen, forklarte han hvorfor denne påstanden; «trosser både sunn fornuft og etablert viten og at den er en virkelighetsforvrengning om kropp og prestasjonsevne», sitat fra innlegget.

Garnås gjestet også podkasten Villmarksliv for å forklare hvorfor menn var de mest kapable jegerne i steinalderen.

– Påstandene som ble lagt fram trosser det vi vet om fysiologi, om hvordan jegere og sankere lever, og om hvordan vi mennesker har levd opp igjennom vår utvikling. Innenfor fagfeltet har forståelsen vært at det oftest var menn som jaktet, mens kvinnene var sankere. Jeg reagerte på det som ble presentert, fordi det ikke stemmer. Det er veldig mange rene faktafeil og misvisende framstillinger der, sier Garnås.

Det er rett og slett det evolusjonære skapelsesverket som taler imot denne jegerpåstanden.

– Det vi ser er at kvinner med høyere østrogennivåer er mer formfulle, og mer omsorgsfulle, mens hos menn med høyere testosteronnivå ser vi mer aggresjon, mer ureddhet og mer muskelmasse – her kommer kamp- og ytelsesegenskapene man dro nytte av på jakta fram. Det blir merkelig å argumentere for østrogen som prestasjonsfremmende. Kvinnelige utøvere som doper seg, gjør det jo med derivater av mannlige kjønnshormoner, det er ikke kvinnelige kjønnshormoner som blir brukt til å forbedre prestasjon, sier Garnås.

FIKK MANGE BARN

At kvinner generelt var mer utholdende enn menn, kan vi bare glemme.

– Magasinet Scientific American hevder at kvinner er bedre rustet for å løpe enn menn og det reagerer jeg veldig på. Det kan være en farlig påstand når vi vet at mange kvinner som trener hardt faller innenfor noe som kalles den kvinnelige utovertriaden. Dette er menstruasjonsforstyrrelser og helseproblemer som ofte ses hos kvinner som trener veldig mye og hardt. Det gjelder spesielt de med lav fettprosent, som jo er optimalt for å ha hurtig bevegelse. Å jobbe med det som mål kan potensielt ha uheldig helseutfall, og det kan skje hvis sånne misforståelser får lov til å spre seg, sier Garnås.

I sitt innlegg peker Garnås også på at kvinner i historisk studerte jeger/sankersamfunn i snitt fikk sitt første barn da de var 19 år og gikk gjennom seks svangerskap, en virksomhet som ikke la grunnlag for mye jaktvirksomhet i kvinnenes friskeste og sterkeste leveår.

IDEOLOGISK TANKEGANG

Garnås har en idé om hvorfor noen forsøker å skape slike urealistiske bilder av kvinnen.

– Mye kommer fra USA, og i Vesten har vi hatt en veldig progressiv politikk med fokus på utjevning. Innenfor akademia får vi da en forskning som heller mot en ideologisk tankegang – en ønsketenkning om at kvinner har gjort seg mer gjeldende på ulike arenaer, som i dette tilfellet jakta i steinalderen, sier Eirik Garnås.